Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 49 (251) | ГОД VI | БЕЛАСТОК 3 СНЕЖНЯ 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

НА КАНЦЭРЦЕ «ЛЯВОНІХІ» Фота Г. Рагазінскі

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

Яе велічыня: 1—4 МІКРОНАЎ.
На яе хварэе: 600.000 АСОБ У КРАІНЕ.
Яна каштуе: 2.500.000.000 ЗЛОТЫХ У ГОД.

АБ ЧЫМ КОЖНЫ ПАВІНЕН ВЕДАЦЬ

У нашай краіне туберкулёз, як хвароба грамадская, лечыцца бясплатна.

Аднак барацьба з маленькай бацылай цяжкая. І нашы лекары часта нервуюцца, што вынікі не заўсёды задавальняючыя. Чаму?

Вялікая доза віны і твая, чытач, і твайго суседа, усіх жыхароў тваёй вёскі і аколіцы.

Туберкулёз — хвароба скрытая, і хворы, асабліва з вёскі, ідзе да лекара, калі ўжо выхудне, калі плюе крывёй і... калі ўжо заразіў іншых.

Таму абавязкова прачытай змешчаную ніжэй размову з **Ваяводскім спецыялістам па справам туберкулёзу, кіраўніком туберкулёзнай клінікі Акадэміі Медычнай у Беластоку дацэнтам доктарам медыцыны УЛАДЗІСЛАВАМ ПРЭНГОЎСКІМ.**

— Згодна з асновай: лепш туберкулёз прадухіляць, чым яго лячыць, просім Вас, прафесар, пералічыце нам галоўныя пункты, аб якіх ніхто не павінен забываць.

— Асноўныя метады прадухілення гэта: неабходнасць прымаць супрацьтуберкулёзную прышчэпку, рабіць прасвятленні і малаабразныя здымкі, звяртацца за парадай у супрацьтуберкулёзныя амбулаторыі альбо да лекара - спецыялісты, асабліва ў выпадку дрэннага самаадчування, начных потаў, аслаблення арганізма, кашлю, асабліва сплёўвання крывёй, ці павышанай тэмпературы цела. Прызнакі гэтыя не заўсёды могуць быць звязаны з туберкулёзам, але такімі бываюць першыя, малапрыкметныя прызнакі туберкулёзу і таму праверыць не пашкодзіць.

І яшчэ адзін момант, асабліва важны на вёсцы. Каровы, якія заражаюцца ад хворага чалавека, разносяць бацылы між сабой, а потым, праз заражанае малако і праз кашаль, заражаюць людзей. Таму спажываць малако трэба толькі пераваранае. Адносіцца гэта асабліва да нованароджаных і малых дзяцей.

— Як першы пункт у прадухіленні туберкулёзу Вы назвалі супрацьтуберкулёзную прышчэпку. Мо' шырэй аб ёй.

— Супрацьтуберкулёзная прышчэпка забяспечвае ў вялікай меры ад захворвання на туберкулёз, але трэба яе паўтараць. Такія прышчэпкі праводзяць цяпер пункты аховы здароўя ў вёсках і гарадах. Прышчапляваць трэба

(Працяг на стар. 5)

ШМАТ АБЯЦАЮЧЫ ЮБІЛЕЙ

15 лістапада г. г. у памяшканні ГП БГКТ адбылося скромнае святкаванне гадавой дзейнасці эстраднага калектыву «Лявоніха». Апрача членаў эстрады, ва ўрачыстасці прыняло ўдзел кіраўніцтва ГП БГКТ, а таксама прадстаўнікі культурнай грамадскасці Беластока і ваяводства. У дакладзе, зробленым сакратаром ГП БГКТ Уладзімірам Ювзюком, адзначалася вялікая актыўнасць эстрады і ўзрастаючы з кожным месяцам узровень яе. На працягу года «Лявоніха» дала 269 канцэртаў, большасць з іх прыпадае на аддаленыя вёскі Беласточчыны. Гэта несумненна вялікая заслуга нашых маладых артыстаў. З выпадку юбілею старшыня ГП БГКТ Лідзія Бялецкая ўручыла ўдзельнікам эстрады рэчавыя ўзнагароды.

Цешыць гэты юбілей. Гадавыя вынікі працы «Лявоніхі» даюць добры прагноз на будучыню. Ад шчырага сэрца жадаем нашым таленавітым артыстам новых поспехаў!

WYMIANA = АБМЕН

М. КУРАШ

Памятаю, з якой вялікай радасцю студэнты-беларусы, пражываючыя ў Варшаве, успрынялі вестку аб тым, што праф. др Антаніна Абрэмбска-Яблонска заініцыявала апрацаванне польска - беларускага слоўніка. Гэта было ў 1955 годзе. Не існавала яшчэ тады кафедра Беларускай філалогіі пры Варшаўскім універсітэце. Але былі ўжо тады яе пачаткі. Прыехала з Мінска праф. Фідроўская і наладзіла чытанне лекцый па беларускай граматыцы. Лекцыі слухалі перш за ўсё студэнты - беларусы, што вучыліся ў той час на рускай філалогіі Варшаўскага універсітэта. Адным з іх быў ніжэй падпісаны.

Усе пачынанні навуковых зносін з БССР нараджаліся ў той час у Польска - Савецкім Інстытуце на вул. Фоксаль. Тут пачаўся таксама першы перыяд працы над апрацаваннем польска-беларускага слоўніка. З праф. др А. Абрэмбскай - Яблонскай супрацоўнічалі з нашай групы: Ларыса Гутнік, Барыс Мерынг, Лідзія Галевінская, рэд. ПЗВС Балеслаў Манкевіч, а ў 1956 годзе далучылася мгр Лідзія Базылюк.

Група гэтых людзей пад кіраўніцтвам праф. Яблонскай падрыхтавала паасобныя словы ў дзвюх мовах: польскай і беларускай.

Больш складаным быў другі перыяд працы над слоўнікам, у якім апрацоўвана фразеалогію. Але другі перыяд праходзіў ужо ў рамках навукова - практычнай працы кафедры Беларускай філалогіі пры Варшаўскім універсітэце. З дапамогай праф. Яблонскай прышоў мовавед праф. Бірыла з Мінска. Гэтая пара выдатных прафесараў працуе над слоўнікам па сённяшні дзень. І пад іх рэдакцыяй слоўнік выйдзе з друку.

Польска - беларускі слоўнік будзе мець каля 40 тысяч слоў, не ўлічваючы фразеалогіі. А трэба адзначыць, што слоўнік будзе багаты таксама фразеалогіяй у абодзвюх мовах.

Рукапіс слоўніка праф. др А. Абрэмбска - Яблонска здала ў навуковае выдавецтва «Ведза Повшэхна» ў Варшаве яшчэ летам 1959 г. Наступіў трэці перыяд працы над слоўнікам — карэкта гранак.

Карэкту робяць праф. Яблонская і праф. Бірыла. Праф. Бірыла ж у Мінску. Яму пасылаюцца туды гранкі да карэкты. Як у аднаго, так і ў другога прафесара шмат прафесіянальнай і навукова - даследчай працы. Карыстаючыся толькі вялікай ветлівасцю з боку праф. А. Яблонскай я мог сустрэцца з ёю і даведацца

(Працяг на стар. 4)

— Што нам канцэрт гэты гатовіць? — парафразуючы пушкінскія радкі, хвалюецца перад выступленнем спявак Янка Блізнюк (справа)

— Спакойная галава! — падбадзёрвае цёску акардэаніст Янка Гарчыца

(Чытай на стар. 3 «Прыехала «Лявоніха»)

ДЭЛЕГАЛІЗАЦЫЯ КП ЗША

ПРЫКЛАД „амерыканскай дэмакратыі"

21.XI. г. г. уступіла ў сілу пастанова Найвышэйшага суда ЗША ад 5.VI.61 г., паводле якой пацвярджаецца правамоцтва закона Макарана аб неабходнасці рэгістрацыі Камуністычнай партыі сваіх членаў у Дэпартаменце юстыцыі як «агентаў замежнай дзяржавы».

Адначасова ўступіў у сілу закон Сміса, акрэсліваючы прыналежнасць да Камуністычнай партыі як злачынства.

Правадыры КП ЗША — старшыня, сямідзесяцігадовая Э. Карлей Флін, яе намеснікі — Лічфут і Уінстон, а таксама трох сакратароў павінны за дзесяціднёвы перыяд зарэгістраваць партыю і падаць поўны спісак членаў. Калі б гэты загад не быў выкананы, дык тады ўсе правадыры КП ЗША заплацяць 10 тысяч долараў і атрымаюць па пяць год турэмнага зняволення за кожны дзень, які пройдзе ад тэрміну рэгістрацыі — 30 лістапада.

Агульнавядомым з'яўляецца, што правадыры КП ЗША не правялі рэгістрацыі і не выявілі прозвішчаў членаў партыі. Антыдэмакратычны закон уваходзіць такім чынам у другую стадыю сваёй дзейнасці. Прадбачвае ён асабістую рэгістрацыю ў Дэпартаменце юстыцыі кожнага камуніста да 20.XII. г.г. Ізноў гэтыя, якія ў тэрміне не рэгіструюцца, атрымаюць гэтую ж самую кару.

Зразумелым з'яўляецца, што рэгістрацыя не выратавала б амерыканскіх камуністаў ад праследванняў; услед за законам Макарана будзе дзейнічаць закон Сміса, які прадбачвае высокія кары за прыналежнасць да Камуністычнай партыі. Такім чынам увесь план, накіраваны супроць КП ЗША, вельмі просты: на аснове першага закона прымушае да афіцыйнага выяўлення прозвішчаў членаў партыі, каб пасля, на аснове другога закона, іх зняволіць. Гэтыя два законы азначаюць у практыцы поўную дэлегалізацыю Амерыканскай камуністычнай партыі.

Рэклама «амерыканскай свабоды» на фоне гэтых законаў гучыць як пустая фраза. Дагэтуль такім чынам паступалі з камуністычнымі партыямі такія найбольш рэакцыйныя ўрады як Салазара, Франка ці Адэнауэра. Ці ж тады «амерыканская дэмакратыя» ўпала аж так нізка?

Правадыры Камуністычнай партыі ЗША ў лісце да Дэпартамента юстыцыі адзначылі, што не будуць падпарадкоўвацца гэтым законам, таму што яны пярэчаць амерыканскай канстытуцыі. У ЗША гэтыя законы выклікаюць абурэнне, нават у далёкіх ад камунізма дэмакратычных асяроддзях. Нават у час галасавання над рашэннем Найвышэйшага суда, якое прыняло гэтыя законы, супроць іх выступіла пяць галасоў. Для многіх антыкамуністычныя законы з'яўляюцца першым крокам у напрамку паступовага абмяжоўвання такіх асноўных дэмакратычных свабод як: свабода слова, засноўвання розных арганізацый і г.д. Закон Макарана — гэта доказ крайняга зверства. Чым жа ж, урэшце, як не самым агідным зверствам з'яўляецца кара, якая прадбачвае за год адтэрміноўкі рэгістрацыі 1.825 год турэмнага зняволення і каля 3,5 мільёнаў долараў штрафу?

На аснове гэтых самых бесчалавечных законаў хіба найлепш можна ацаніць вартасць «амерыканскай дэмакратыі».

УЛ. ЛАЗІНСКІ

ВЕСТЦІ БССР

БАРАЦЬБА ЗА КАМУНІЗМ — ГЭТА БАРАЦЬБА ЗА ЛЕПШАЕ ЖЫЦЦЕ ДЛЯ ЛЮДЗЕЙ

Гістарычныя рашэнні XXII з'езда КПСС, прынятая ім Праграма партыі натхняюць увесь беларускі народ на новыя подзвігі і здзяйсненні. Працоўныя рэспублікі заяўляюць аб сваёй непахіснай рашучасці ажыццявіць велічныя прадвызначэнні партыі. Аб гэтым гаварылі ўдзельнікі сходу партыйнага актыву горада Мінска і Мінскай вобласці, які адбыўся 13 лістапада.

З дакладам аб выніках XXII з'езда Камуністычнай партыі Савецкага Саюза і задачах партыйных арганізацый выступіў кандыдат у члены Прэзідыума ЦК КПСС, першы сакратар ЦК КП Беларусі К. Т. Мазураў.

XXII з'езд КПСС, сказаў дакладчык, не мае роўных сабе па грандыёзнасці і велічы абмяркоўваемых пытанняў.

XXII з'езд КПСС прыняў новую Праграму Камуністычнай партыі Савецкага Саюза — праграму разгорнутага будаўніцтва камуністычнага грамадства ў СССР. Упершыню за ўсю гісторыю міжнароднага камуністычнага руху выпрацаван канкрэтны план, у якім з вычарпальнай паўнатой распрацаваны шляхі пабудовы камунізма.

Значэнне Праграмы не вычэрпваецца маштабамі толькі КПСС, толькі савецкай краіны. Базіруючыся на гранітным фундаменце марксізма - ленінізма, увабраўшы ў сябе вопыт міжнароднага рабочага і камуністычнага руху, гэты дакумент адкрывае ўсяму чалавецтву ясныя перспектывы камуністычнага грамадства.

Тав. Мазураў гаворыць, што XXII з'езд КПСС быў самым прадстаўнічым з'ездам у гісторыі партыі. У ім прынялі ўдзел дэлегаты амаль дзесяцімільённай арміі камуністаў Савецкага Саюза. Але асаблівую сілу, асаблівую вагу XXII з'езда надае той факт, што ў яго рабоце прымалі ўдзел дэлегацыі ад 80 зарубежных марксісцка - ленінскіх партый. У сваіх выступленнях яны горача адобрылі трэцюю Праграму КПСС, ленінскі курс Цэнтральнага Камітэта партыі, выказалі салідарнасць брацкіх партый з Камуністычнай партыяй Савецкага Саюза. Такім чынам, рашэнні XXII з'езда КПСС выражаюць пункт гледжання на карэнныя пытанні марксісцка - ленінскай тэорыі і практыкі ўсяго міжнароднага рэвалюцыйнага руху, усіх марксісцка - ленінскіх партый свету. Характэрнай рысай XXII з'езда КПСС з'яўляецца атмасфера сапраўды творчага абмеркавання важнейшых праблем сучаснасці, камуністычнага будаўніцтва, унутрыпартыйнага жыцця. Дэлегаты з'езда гаварылі аб перспектывах камуністычнага будаўніцтва, як ніколі смела і адкрыта, прынцыпова і востра крытыкавалі недахопы ў рабоце.

Гаворачы аб трыумфе ленінскага рэвалюцыйнага стылю, дакладчык адзначае, што жыццё пацвердзіла правільнасць лініі партыі, намечанай XX з'ездам, правамернасць і гістарычную неабходнасць барацьбы за ажыццяўленне рашэнняў XX з'езда КПСС, якую вёў Цэнтральны Камітэт, пераадольваючы вынікі культу асобы Сталіна.

Гэтаму пытанню — барацьбе з вынікамі культу асобы — удзялялася вялікая ўвага на XXII з'ездзе КПСС. Выступіўшыя дэлегаты і прадстаўнікі зарубежных марксісцка - ленінскіх партый, ускрываючы памылкі і скажэнні, дапушчаныя ў перыяд культу асобы, гнеўна асуджалі гэту чужую духу марксізма - ленінізма з'яву ў жыцці партыі, падкрэслівалі неабходнасць няўхільнай барацьбы з ёю, сурова крытыкавалі тых, хто не разумее або не хоча разумець усёй небяспекі праяўленняў культу асобы для рэвалюцыйнай барацьбы рабочага класа.

Пасля смерці Сталіна, працягвае дакладчык, пытанне стаяла так: альбо партыя адкрыта, паленінску асудзіць памылкі і скажэнні, дапушчаныя ў перыяд культу асобы Сталіна, адхіліць тыя метады партыйнага і дзяржаўнага кіраўніцтва, якія сталі тормазам для руху наперад, альбо ў партыі возьмуць верх сілы, якія чапляліся за старое, супраціўляюцца ўсяму новаму, творчаму. Не асудзіць культ асобы, скрыць ад народа і пар-

(Працяг на стар. 6)

БЕЛАСТОЦКАЯ ХРОНІКА

14.XI. — у Беластоку выступіла з канцэртам савецкая піяністка, лаўрэат Міжнароднага піяністычнага конкурсу ім. Фрыдэрыка Шапэна, Ірына Зарыцкая.

18.XI. — у зале Тэатра ім. А. Вянгеркі ў Беластоку адбылася ўрачыстая акадэмія з нагоды Дня настаўніка. З прывітальнай прамовай выступіў I сакратар ВК ПАРП, старшыня Ваяводскага камітэта святкавання Дня настаўніка — Аркадзь Лашэвіч. У час урачыстасці старшыня Прэзідыума ВРН, інж. Ежы Попка ўручыў заслужаным настаўнікам высокія дзяржаўныя ўзнагароды.

20.XI. — з мэтай абмену вопытам на Беласточчыну прыехала дэлегацыя культурна - асветных дзеячаў Апольскага ваяводства. Раней падобная дэлегацыя была ў Аполі.

21.XI. — з нагоды 15-годдзя існавання Аб'яднання інжынераў і тэхнікаў тэкстыльнай прамысловасці Беластоцкі аддзел адкрыў у Доме прафсаюзаў выстаўку, якая адлюстроўвае дасягненні беластоцкіх тэкстыльшчыкаў.

21.XI. — у Беластоку адбыўся III акруговы з'езд дэлегатаў малочных кааператываў Беластоцкага ваяводства. Дэлегаты абмеркавалі 2,5 гадавую дзейнасць малочных кааператываў, а таксама праграму працы гэтых кааператываў да 1965 года.

21.XI. — у Доме культуры на Новым месце ў Беластоку Уладзімір Паўлючук правёў гутарку на тэму: «Жыццё беларускай меншасці ў Польшчы».

24.XI. — у Клубе сямі ў Беластоку адкрыта выстаўку дзіцячага малюнку. Арганізатарам яе з'яўляецца ГП БГКТ. На выстаўцы знайшліся найлепшыя працы з конкурсу «Ілюстрацыя да прачытанай кніжкі», якую ў мінулым годзе аб'явілі ГП БГКТ і «Ніва».

25.XI. — у Клубе міжнароднага друку і кнігі ў Беластоку адбыўся даклад на тэму «Выбраныя пытанні матэрыяльна — тэхнічнай базы камунізма ў СССР». Дакладчыкам быў намеснік старшыні Ваяводскай камісіі гаспадарчага планавання Андрэй Барвіюк.

Апоўначы ўсё мястэчка было на нагах. Жандары ў сівых гарнітурах хадзілі з дома ў дом, шнырылі па падстрэшшах і склепах, з цёплых ложкаў сцягвалі пярыны, раскрывалі скрыні.

«Партызан, дзе партызан?» Гэтае пытанне калясіла па дамах і падбадзёрвала людзей, ахопленых жахам. Яны нібы гаварылі ім: аднак некага і гэтыя каты баяцца.

І толькі раніцой разнеслася чутка, што апоўначы ўцяклі з былога калгаснага склада сем вязняў.

Калі даведаўся пра гэта стары Сашэнка, ён зараз жа пабег да Сокалава і ўсё расказаў Тані.

Таня апранула на сябе старую паношаную сукенку, якая засталася пасля нябожчыцы маці, павязала цёмную хусцінку на галаву, схапіла кошык і падалася ў Пакалова.

Дадому вярнулася яна толькі пасля абеду.

Не паспела Таня апамятацца, як заскрыпелі дзверы. У кухню ўвайшоў са шклянкай у руцэ Налепка. На ім быў вышыты золатам пінжак, каўнерык кашулі быў расшпілены. Заўважыўшы Таню, ён крыху збянтэжыўся.

— Ой, даруйце! — ён зашпіліў каўнерык і падышоў да крана. — Млею ад смагі. Уначы прыйшлося піць з немцамі.

Адным духам ён апаражніў шклянку, але ісці з кухні яму не хацелася. Яму прыемна было крыху пагаварыць з гэтай дзяўчынай, паглядзець на яе.

— Я там была, — сказала Таня. — Нашы вам дзякуюць.

— За што?

— За тое, што дапамаглі арыштаваным.

— У іх і сапраўды добры сувязны, — усміхнуўся Налепка. — Так пашанцавала, — ён паставіў шклянку на стол і развёў рукамі. — Дурнаватыя фашысты, і ў тым уся мая заслуга.

— Навошта такая сціпласць, — Таня глянула на яго і адчула, як кроў ударыла ёй у скроні.

Яна спалохалася. Што падумае пра яе Налепка? І раптам перад вачыма яе паўстаў Саша. І ён быў паміж арыштаванымі і расказваў, як яго вызвалялі.

І за Сашу дзякую, — збянтэжана сказала Таня. І ён сядзеў з імі, — дадала яна, цёпла пазіраючы на яго.

— І ён?

Налепка здзівіўся. Ён прыпомніў сабе ўсю ўчарашнюю ноч. Перад Налепкам прайшлі ўсе вязні, і кожнаму з іх ён шапнуў, каб хутчэй уцякалі. За дзвярыма ляжаў аглушаны вартавы. Схіліўшыся над ім, бубніў нешта незразумелае Браўніс. Але Сашы паміж імі не было. «Аднак і ён мог быць там», — падумаў Налепка. Апошніх двух вязняў ён не заўважыў, а пачуўшы крокі за складам, закрычаў «Уцякайце!»

Таня стаяла, прысланіўшыся тварам да аконнай шыбы. Раптам яна павярнулася да Налепкі.

— І яго ўзялі. За сабатаж у дэпо.

— У дэпо? — ажывіўся Налепка, успомніўшы сваю гутарку з Браўнісам.

— Ой, ледзь не забылася! — ударыўшы сябе па лбе, сказала Таня. — Нашы вам раяць прыдумаць сабе іншае імя.

Налепка паправіў акуляры і цёпла паглядзеў на Таню.

— Парайце якое, Таня.

Дзяўчына ўспыхнула і апусціла галаву. Ціха, нібы да сябе, яна прамовіла:

— Вы самі. Яны казалі, каб вы самі.

— Парайце, Таня, — паўтарыў Налепка

Тры эстрадныя птушкі, Люба Томчык, Валя Сянкевіч і Ніна Свентахоўская, ствараюць цудоўную сімфонію галасоў. Акардэон Янкі Гарчыцы заўсёды суправаджае неразлучную тройку

ПРЫЕХАЛА „ЛЯВОНІХА"

Калі год таму назад была арганізавана беларуская эстрада «Лявоніха», розныя галасы былі на гэтую тэму.

Былі нават некаторыя скептыкі, якія лічылі, што эстрада не апраўдае сябе, бо яна не тыповая для нашага асяроддзя.

Шлях, які на працягу года прайшоў малады, таленавіты калектыў «Лявоніхі» раз на заўсёды перакрэсліў такія меркаванні.

Сапраўды гэта быў працавіты і не заўсёды лёгкі шлях. За час свайго гадавога існавання «Лявоніха» дала звыш 250 канцэртаў. Асноўную большасць іх, бо аж 227, «Лявоніха» дала ў вёсках Беласточчыны. На канцэртах «Лявоніхі» пабывала звыш 50 тысяч гледачоў. Эстрада наведала самыя адлеглыя закуткі Беласточчыны. Для яе не былі перашкодай ні кепскія дарогі, ні пляга, ні мароз. Бывалі выпадкі, што засмоктаны балотам «Зіс», якім «Лявоніха» даязджае ў вёскі, не мог крануцца з месца. Тады прыходзілі людзі з вёскі і разам з артыстамі, пры дапамозе лябёдак выцягвалі яго на лепшую дарогу і канцэрт адбываўся. Перамерзнутых, неаднойчы, да костачкі артыстаў, як звычай, абаграваў цёплы прыём насельніцтва вёскі. Жыхары нашых вёсак вельмі чулыя на задушэўную песню, або на трапнае сатырычнае слова. А з іх жа ў асноўным і складаецца праграма «Лявоніхі».

— Дык ты, я бачу, у цемры зусім з глузду з'ехаў! — бічуе лекара - бюракрата эстрадны канферансье Люба Томчык у маналогу «Хворая».

Але не заўсёды гледачы патрапяць адпаведна сябе весці ў зале. Бываюць людзі п'яныя, і ў час канцэрту робяць грубыя заўвагі, хуліганяць. Менавіта з гэтага боку найбольш прыкрасці далі эстрадзе некаторыя жыхары Герасімавіч у Дуброўскім павеце. І хоць выпадкі такія бываюць рэдка, усё ж такі вельмі непрыемна адчуваеш сябе пры наяўнасці такіх бескультурных паводзін людзей.

— Найлепшыя ўражанні засталіся ў нас, — гавораць удзельнікі эстрады, — з выступленняў у вёсцы Толчэ, Лапскага павета. Там нас так цёпла, культурна і ветліва прымалі, што мы ў любы час да іх паехалі б.

— Хутчэй бы паглядзець гэтую «Лявоніху»

За час свайго кароткага існавання «Лявоніха» патрапіла здабыць любоў і аўтарытэт насельніцтва. Калі «Лявоніха» прыязджае ў вёску, яе акружае натоўп аматараў і паклоннікаў. Сярод іх крыклівая дзетвара, моладзь і дзядулі. «Лявоніха» ўсім падбіла сэрцы.

Нядаўна мне давялося паехаць з «Лявоніхай» на канцэрт у Трасцянку. Жыхары Трасцянкі належаць да людзей цвёрдых і патрабавальных. Іх абы чым не задаволіш. Да таго яшчэ эстрада на паўтары гадзіны спазнілася на гэты канцэрт. Каля вёскі Пухлы застрагла наша машына. Толькі пры дапамозе ветлівых жыхароў Пухлаў артысты выцягнулі самаход і даехалі ў Трасцянку.

Прызнаюся па шчырасці, што я сумняваўся, ці ў такіх умовах збярэцца адпаведная колькасць гледачоў. Сумненні мае зусім не апраўдаліся. Зала была перапоўнена жыхарамі Трасцянкі. Яны хоць і чакалі паўтары гадзіны даўжэй, але верылі, што «Лявоніха» прыедзе. І «Лявоніха» не падвяла. Таму воплескам і гарачай авацыі не было канца ў час яе выступленняў.

На працягу сваёй гадавой дзейнасці калектыў «Лявоніхі» шмат зрабіў у галіне развіцця беларускай культуры сярод нашага беларускага асяроддзя. Ён у многіх выпадках пазнаёміў і палякаў з нашай культурай. Працай сваёй садзейнічаў замацаванню яшчэ больш цеснай дружбы і сужыцця паміж польскім і беларускім насельніцтвам нашай краіны. Добрую справу робіць «Лявоніха». Таму ў першую гадавіну яе існавання хочацца пажадаць тален вітаму і адданаму ў працы калектыву далейшых поспехаў у яго творчай дзейнасці.

В. Баршчэўскі

фота: Г. Рагазінскі

ФАЛЬКЛОР БЕЛАСТОЧЧЫНЫ

ПАСАДЖУ Я КВАСОЛІНУ

Пасаджу я квасоліну,
Сама йду да дому,
А мой мілы чорнабрывы
П'е ў карчме з кумою.

Ой, не добра, не хораша,
Мой міленькі, робіш,
Як дзень, як ноч п'янюсенькі
Ты з кумою ходзіш.

Годзе, мілы чорнабрывы,
Ты з кумою піці,
Ой, хадземо да доманьку
Вячэру варыці.

Запісаў Павал Грыгарук з Галадоў ад Ясюк Насці, 65 год.

А гэта эстрадныя «скакуны» — Чэся Сілівончык і Янка Крупа.

У пакоі запанавала цішыня. Толькі аднастайна цікаў гадзіннік у куце.

— Ну скажыце, Таня, — прасіў ён яе, як дзіця.

Таня стаяла збянтэжаная. Не разумела, чаму так хвалюецца, калі гаворыць з ім, і злавалася на сябе: чаму яна такая?

Не паднімаючы галавы, яна сказала:

— Рэпкін.

Налепка выпрастаўся, як па камандзе, стукнуў абцасамі, і вочы яго загарэліся;

— Слухаю, Таццяна Івакаўна, — казырнуў ён і ўсміхнуўся. — Рэпкін!

— Вы сапраўды згодны? — спытала Таня. — А ведаеце, адкуль я ўзяла гэта? Нейк вы казалі, што ў вас гавораць: славак нібы рэпа. Памятаеце?

Налепка не адказаў. Толькі цёплая ўсмешка прабегла па яго твары. Тані гэтай усмешкі было даволі. Яна адразу зразумела, што Налепка паказвае людзям толькі тое, што хоча. А ў яе адразу ўсё можна прачытаць па твары. Таня зайздросціць яму ад усяго сэрца.

— Мне трэба ісці ў дэпо, — сказала Таня.

Яна зусім разгубілася, калі Налепка сеў на крэсла.

— Пачакайце, Таня, — сказаў ён сур'ёзна. — Мне ніколі не даводзіцца пагаварыць з вамі.

Дзверы адчыніліся, і ў пакой зазірнуў ардынарац Налепкі Бэнка.

— Пане капітан, мяне паслаў да вас Паўлік, — задыхаўшыся, сказаў ён, кінуўшы недаверлівы позірк на Таню.

— Можаш гаварыць, — падышоў да яго Налепка, і Бэнка зашаптаў:

— Нямецкі маёр ведае, што вы там былі.

Сэрца Налепкі моцна застукала. Ён папрасіў прабачэння ў Тані за тое, што павінен зараз жа ісці, і пакрочыў за ардынарцам.

Налепка ўвайшоў у пакой, не падаўшы обер-лейтэнанту рукі. Яго поўны нянавісці позірк спыніўся на бледным твары Браўніса.

— Ваш камандзір ведае пра нашу начную справу, — сказаў, не спускаючы з яго вачэй, Налепка. — На мяне ўсё звалілі.

— Не, капітан, — пакруціў галавой Браўніс і пачырванеў. — Я сказаў яму, як мы дамовіліся з вамі, што мы прыйшлі ў астрог, калі ён быў ужо адчынены.

Обер-лейтэнант Браўніс бегаў ля стала, як леў у клетцы. Ён заламаў рукі за спіну, сцяў зубы, нібы хацеў задушыць у сабе змешаную са злосцю роспач. Дарэмна Налепка ўчора яго запэўніваў, што пакуль ён гаварыў з вартавым, Браўніс выпусціў партызан.

Тады ён быў п'яны і нічога не памятаў. Але нібы праз сон, яму здавалася, што яго падбіў на гэта Налепка. У душу яго закралася сумненне.

— Чорт яго ведае, хто з нас у гэтым вінаваты.

— Не прыкідвайцеся, обер-лейтэнант, — сказаў Налепка, — я быў зусім цвярозы.

— Вас і сам чорт не разбярэ, — паціснуў ён плячыма.

— Налепка махнуў рукой.

Навошта гэта камедыя, обер-лейтэнант? Скажыце лепш, хто мяне прадаў?

— Памятаеце, я гаварыў вам пра таго Біненку? Гэта ён прынёс маёру ананімнае пісьмо, у якім паведамлялася, што мы былі там уначы.

— Біненка, Біненка... — паціху паўтарыў Налепка.

Ён устаў, развітаўся з Браўнісам і выйшаў на вуліцу.

Вузкай вулачкай ён прайшоў да будынка, дзе знаходзіўся штаб палка. Так! Імя правакатара ён ужо ведае. Браўніс учора казаў, што Біненка працуе ў чыгуначным дэпо. Ён здраднік, і яго трэба знішчыць.

Са штаба палка выйшаў паручнік Паўлік. Засунуўшы рукі ў кішэні, ён ціха пасвістваў. Заўважыўшы Налепку, заспяшаўся яму насустрач і ўсхвалявана пачаў:

— Яне, ты ведаеш, чым мы сёння займаемся? Мы праводзім спаборніцтва паміж нямецкай і тутэйшай інтэлігенцыяй. Мясцовыя выйграюць. Што ты гля-

(Працяг на стар. 7)

АРГАНІЗАТАРЫ

Кіпучай працай напоўнены кожны дзень члена партыі Антона Кулікоўскага з вёскі Астраўкі. Ён спяшаўся, каб як хутчэй закончыць палявыя работы, каб потым мець час на арганізаванне грамадскіх чынаў. У гэтым выдатную дапамогу аказвае яму радны Павал Дземяновіч. І ў Астраўках шмат зроблена. З ініцыятывы членаў партыі ў вёсцы грамадскім чынам укладзена брук. Не хапае на вуліцы яшчэ толькі святла. І гэтая справа ўжо вырашаецца. З ініцыятывы партыйнай арганізацыі ад кожнага гаспадара сабрана па 150 зл. на выдаткі звязаныя з асвятленнем вуліцы. Усе жыхары Астраўкоў вераць, што асвятленне хутка будзе. Яны неаднойчы пераканаліся ў тым, што калі за справу возьмуцца члены партыі, дык кожнае пачынанне будзе даведзена да канца. Вось хаця б узяць за прыклад святліцу — рамізу. Шмат прышлося папрацаваць, але гэты будынак будзе ўжо хутка аддааны ў карыстанне.

У вёсцы Валілы членаў партыі налічваецца 8 чалавек. Сакратаром партыйнай арганізацыі з'яўляецца Уладзімір Цеханоўскі.

Кожнаму вядома, што для разгортвання культурнай дзейнасці неабходнае перш за ўсё памяшканне — святліца. Але не ўсюды яна ёсць. Не было яе ў Валілах. І вось за гэту справу ўзялася партыйная арганізацыя. Яе падтрымалі ўсе жыхары Валіл. Аб гэтым коратка хачу расказаць. У вёсцы стаяў вялікі пусты дом. Каб з яго магла атрымацца святліца, неабходна было зрабіць будынак вышэйшым, а таму трэба было пад ім пабудаваць фундамент. Так і зрабілі. Спачатку павысілі зруб, а потым паднеслі яго і пад ім зрабілі фундамент. Больш таго, фундамент зрабілі на чатыры метры даўжэйшы і на ім дабудавалі яшчэ 4 метры будынку. Зараз ужо ўся будучая святліца пакрытая, у сярэдзіне атынкаваная, уложана новая падлога, столь. І ўсё гэта зроблена са свайго матэрыялу. Ужо нямнога засталося да заканчэння ўсіх работ у святліцы. Адначасова жыхары Валіл укладаюць адрэзак дарогі грамадскім чынам.

Партыйная арганізацыя жыве ўсімі справамі вёскі. У Валілах маецца больш як 100 гектараў зямельных няўгоддзяў. Рашылі гэтыя няўгоддзі заляціць. Але тут неабходная дапамога Прэзідыума павятовай рады нарадовай у Беластоку. І ў гэтай справе члены партыі ўжо звярнуліся да павятовых улад.

Так як у Валілах, так і ў Случанцы партыйная арганізацыя з'яўляецца арганізатарам ўсялякіх пачынанняў.

У Случанцы таксама быў апушчаны дом. Пад ім зрабілі фундамент, павысілі зруб, дабудавалі, скінулі саламяную страху, паставілі новыя кроквы, улажылі новую падлогу і столь. За некалькі тыдняў святліца будзе аддана ў карыстанне. Будзе дзе сабрацца і старэйшым і моладзі, будзе дзе арганізаваць мастацкія выступленні, будзе свой культурны цэнтр.

І ўсё гэта дзякуючы членам партыі, якія з'яўляюцца арганізатарамі карысных спраў.

мх

АБ ШЛЯХЦІЧУ, ШТО САМОМУ КАРАЛЮ СМЕРЦЮ ПАГРАЖАЎ...

Што шляхта калісьці была вельмі задзірыстай і ваяцкай — усім вядома, але тое, што шляхта Бельскага павета акрамя гэтага «спецыялізавалася» ў пагрозах смерцю або забойствах каралёў і цароў — факт наогул маловядомы.

Некаторыя са свядомых гэтых цікавых здарэнняў бельшчане час ад часу прыпамінаюць сабе нашумеўшую ў свой час легенду аб тым, што вядомы рэвалюцыянер-нарадаволец Грынявіцкі, які ў 1881 годзе зрабіў уданы замах на жыццё рускага цара Аляксандра II, паходзіў іменна з маёнтку Грынявічы каля Бельска. Ад таго, што бомба, кінутая Грынявіцкім пад царскую кватэру ў Пецярбургу, забіла каранаванага самадзержца, у Расіі нічога не змянілася. У хуткім часе на прастол уступіў цар Аляксандр III, а па ўсёй краіне пракацілася хваля жорсткага тэрору супроць рэвалюцыянераў і іх родзічаў. Расправа царскіх прыспешнікаў быццам бы не абмінула і скромны палацык паноў Грынявіцкіх з-пад Бельска. Уся сям'я Грынявіцкіх была арыштавана і павандравала ў кайданах у сцюдзёную Сібір, а маёнтак быў канфіскаваны на карысць царскай казны.

Гэтае паданне цікавае, але ўсё ж такі застаецца толькі паданнем. Зусім іншая справа з гісторыяй шляхціча Бельскага павета, нейкага Войціка, які пагражаў польскаму каралю Сігізмунду Аўгусту смерцю. Аб гэтым мы даведваемся з дакументальнага твора, а іменна з «Падзей у Польскім Каралеўстве» вядомага польскага пісьменніка каралеўскага сакратара і бібліятэкара Лукаша Гурніцкага.

Прыпамінаем, што падзеі адбываліся роўна 400 год таму назад, г. зн. у другой палавіне 1561 года, і аддаем голас Лукашу Гурніцкаму.

«Землямеры ездзілі па Падляшшы. У Бельскім павеце, над імі ад імя караля быў начальнікам нейкі Станіслаў Скочак (...). А гэты Скочак не па-чалавечы абыходзіўся з людзьмі, так што часам цераз сярэдзіну хаты шнур землямерам цягнуць загадваў, дзіркі (у сценах — А.Ч.) прасвідраваўшы; забраў быў таксама беспадстаўна нейкаму Войціку нямала зямлі. Гэты Войцік некалькі разоў каралю скардзіўся на гэта (...). Некалькі дзён потым, калі кароль з палявання ў Вільню прыехаў, гэты ж Войцік напісаў ліст, смерцю пагражаючы каралю, калі не загадае аддаць маёнтку тым людзям, у якіх землямеры без усякае прычыны забралі. Гэты ліст ранюсенька прыляпіў на першых замкавых варотах» (...).

Далей Гурніцкі піша аб паніцы, якая ахапіла ўвесь каралеўскі двор і аб тым, як шукалі каралеўскія сышчыкі аўтара пагражаючага ліста. Нарэшце «злачынцу» злапалі і аддалі ў замкавую турму, дзе (Войцік — А.Ч.) адразу прызнаўся да ліста, кажучы, што ён ніколі не меў той думкі, каб пакусіцца на жыццё караля, а хацеў толькі настрашыць, каб яму забраную зямлю аддалі. Казнілі яго; больш нічога не сказаў (...).

Гэтага Войціка валачылі па месце на колах (закаванага ў кайданы, каб іншым такі ўчынак рабіць не захацелася — А.Ч.), а пасля валачэння галаў яму адрубалі. Калі на смерць быў суджаны (г. зн. Войцік — А. Ч.), падаў ён спісак, у якім былі пералічаны злачынствы землямераў і Скочка.»

А што на гэта кароль?

— «Пасля гэтага кароль загадаў забраць маёнтак Скочка, і той доўга быў без маёнтку. Потым, дзякуючы вяльможным панам, кароль загадаў маёнтак аддаць яму (г. зн. Скочку А. Ч.)».

Так то бывала з царскай і каралеўскай справядлівасцю і бельскімі шляхцічамі.

А. Чабор

WYMIANA = АБМЕН

(Працяг са стар. 1).

дакладна аб ходзе працы над слоўнікам, каб, у сваю чаргу, падзяліцца даведкай з нашымі чытачамі. Прафесар паказала шмат ужо зломаных старонак. Вось прыклад фразеалогіі ў будучым слоўніку. Пры польскім слове «dać» між іншым знойдзем фразеалагічны польскі зварот «dać nogę». Адпаведныя беларускія фразеалагічныя звароты «даць цягу, даць драла». Пры польскім слове «drzewo» знойдзем польскі фразеалагічны зварот — прымаўку «na pochyłe drzewo i kozy skaczą» і адпаведнае гэтаму беларускае «на беднага Макара ўсе шышкі валяцца».

Як бачым з прыведзеных прыкладаў, слоўнік будзе багаты. Яго аўтары не паскупілі ні часу, ні працы, ні добрага навуковага падыходу і цярплівасці.

«Польска - беларускі слоўнік» будзе мець прыемнае вонкавае афармленне — цвёрдую вокладку бадай што ў палатне, карты Польшчы і Беларускай ССР. Выдавецтва «Ведза Повшэхна» задбала таксама аб падборы добрага шрыфту, магчыма толькі, што шрыфт будзе задробны (малыя літары). Калі паявіцца ў продажы? Каб толькі нічога не перашкодзіла, дык ужо ў будучым годзе.

Слоўнік дасць магчымасць перакладу тэксту з польскай мовы на беларускую. Гэтым ён прынясе вялікую карысць нашаму школьніцтву, культурна-асветным дзеячам і ўсім, хто мае дачыненне з беларускай мовай. Немалую ролю адыграе слоўнік у пашырэнні культурнага абмену паміж Польшчай і Савецкай Беларуссю, а таксама ўзаемнага зацікаўлення жыццём грамадзян абодзвюх краін.

*

Намаганнямі праф. др А. Абрэмбскай - Яблонскай зроблена таксама ўжо першыя крокі адносна апрацавання адваротнага слоўніка — беларуска-польскага. Факт гэты вельмі суцяшаючы.

Апрацоўка беларуска-польскага слоўніка пасадзейнічае паглыбленню супрацоўніцтва кафедры Беларускай філалогіі пры Варшаўскім універсітэце з навуковымі ўстановамі, а перш за ўсё з Акадэміяй Навук у Беларускай ССР. Навуковыя працаўнікі Інстытута Акадэміі Навук БССР падрыхтуюць набор беларускіх слоў, а кіраўнік Беларускай філалогіі пры Варшаўскім універсітэце праф. др А. Абрэмбска-Яблонска — набор польскіх слоў. І гэты слоўнік будзе выдадзены ў Польшчы.

Трэба адзначыць, што беларуска-польскі слоўнік будзе першым слоўнікам беларуска - іншамоўным.

М. Кураш

ДА 20 ГАДАВІНЫ СТВАРЭННЯ ППР

ЦЯЖКІ ПАЧАТАК

Ішоў пануры 1941 год. Нямецкія дывізіі перавальваліся праз Польшчу ў крыважэрным паходзе на ўсход. Акупант глуміўся над народам, які, здавалася, здранцвеў ад нечаканага жаху акупацыйнай ночы. Але так магло здавацца толькі нявопытнаму воку. Палякі пільна сачылі за падзеямі і не думалі складаць зброі.

У 1942 г. наступіў рэзкі пералом. Барацьба ўзмоцнілася. Адначасова яна патрабавала арганізацыі, якая патрапіла б узначаліць гэтую барацьбу. Знайшлася такая арганізацыя.

У снежні 1941 г. група вядомых дзеячоў польскага рэвалюцыйнага рабочага руху апублікавала дэкларацыю, у якой заклікала да аб'яднання ўсіх прагрэсіўных сіл краіны ў адзіным нацыянальным фронце барацьбы польскага народа супроць акупантаў. Адзначалася, што вырашэнне гэтага задання магчыма толькі пры ўмове аб'яднання рабочага класа шляхам утварэння баявой рэвалюцыйнай партыі.

У студзені 1942 г. ініцыятыўная група наладзіла сувязь з рэвалюцыйнымі рабочымі арганізацыямі і гурткамі і ўтварыла Польскую рабочую партыю. Генеральным сакратаром ЦК ППР быў выбраны Марцэлі Навотка. У склад ППР увайшлі члены «Саюза вызваленчай барацьбы», групы «Пралетарый», «Рабоча - сялянскай баявой арганізацыі», «Камуністычнай партыі Польшчы», «Фронта барацьбы за нашу і вашу свабоду», групы «Серп і молат», рабочыя групы шэрагу фабрык і г.д.

У першай адозве партыі 15 студзеня 1942 г. «Да рабочых, сялян і інтэлігенцыі, да ўсіх польскіх патрыётаў» былі пастаўлены задачы развіцця нацыянальна - вызваленчай барацьбы. «У гэтыя рашучыя мінуты, — заклікала партыя, — перад усім народам стаіць пытанне стварэння народнага фронта барацьбы за свабодную і незалежную Польшчу». У гэтай адозве ўказвалася, што толькі рашучым збройным супраціўленнем польскі народ можа пазбегнуць поўнага знішчэння, і была накрэслена праграма барацьбы.

ППР першая ў краіне заклікала народ да збройнай барацьбы і ўказала на СССР як на яго адзінага саюзніка.

Адной з асноўных форм барацьбы партыі за стварэнне Народнага фронта была арганізацыя народных камітэтаў барацьбы. Яны ствараліся ў шэрагу ваяводстваў і паветаў, у гарадах і на фабрыках, аб'ядноўвалі дэмакратычныя і антыфашысцкія сілы народа на барацьбу з акупантамі. Для арганізацыі збройнай барацьбы ППР стварыла ваенную арганізацыю — Гвардыю Людову.

У першым загадзе Галоўнага штаба Гвардыі Людовай гаварылася, што гвардзейцам можа быць кожны сапраўдны патрыёт, гатовы ісці на барацьбу з ворагам, нягледзячы на розніцу палітычных перакананняў і партыйнай прыналежнасці. У гэтым загадзе перад гвардзейцамі ставіліся задачы: разбураць дарогі і зрываць дастаўку ваенных матэрыялаў і войск на фронт, знішчаць ваенныя аб'екты і ваенныя прадпрыемствы, склады харчавання, лініі сувязі, ваенныя і паліцэйскія атрады, адміністрацыйныя органы акупантаў, шкодзіць акупантам на кожным кроку, прымушаць іх быць заўсёды ў трывозе і напагатове і гэтым самым адцягваць усё больш ваенных часцей з фронта для аховы тыла.

У Галоўным штабе і ваяводскіх штабах Гвардыі Людовай былі створаны аддзелы аператыўны, інфармацыйны, забеспячэння і ўзбраення, арганізацыйны, прапагандысцкі і санітарны.

Цэнтрам барацьбы польскага народа супроць фашысцкіх прыгнятальнікаў стала Варшава. Пад уплывам ППР па ўсёй краіне пачалі стварацца новыя шматлікія групы левага прагрэсіўнага напрамку.

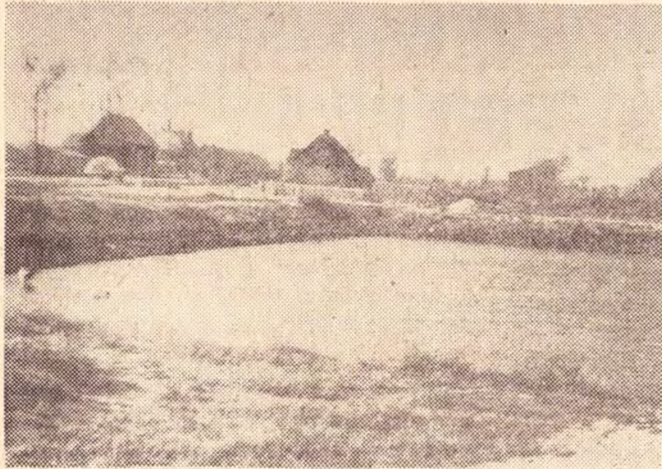
Для абучэння баявых груп, узнікшых на пачатку 1942 г., пад Варшавай, арганізуюцца спецыяльныя курсы падрыхтоўкі ваеннай і мінна-падрыўной справе. Для забеспячэння іх зброяй, харчамі і боепрыпасамі ППР стварыла «Цэнтральны камітэт — дару народовэго» і яго правінцыяльныя камітэты. «Для актыўнай збройнай барацьбы і перамогі над ворагам, — гаварылася ў яго закліку да народа, — неабходна мабілізаваць усе срод-

УЖО СТАРАЖЫТНЫЯ ГРЭКІ...

Старажытныя грэкі пра каго-небудзь выключна няздольнага гаварылі: «Не ўмее ні пісаць, ні плаваць». У нас з пісаннем справы выглядаюць так сабе, затое з плаваннем зусім дрэнна — перад усім у паўднёвых паветах нашага ваяводства, дзе навукі плавання наогул ніхто не прапагандуе. Прычынай усяго гэтага з'яўляецца недахоп адпаведных умоў. У дадатак рэкі ў гэтых паветах вельмі забруджаныя. Тым часам плаванне з'яўляецца цудоўным спортам, з'яўляецца адпачынкам і адначасова тартаваннем.

Трэба тады пашырыць акцыю адкрытых басейнаў для плавання, неабавязкова зараз з падатравальнай вадой.

У Гайнаўскім павеце сярод вёсак, дзе курная хата не з'яўляецца яшчэ музейным помнікам, знаходзіцца мястэчка Кляшчэлі, у якім будуецца нешта такое, чаго нельга ўбачыць нават у павятовых гарадах нашага ваяводства. Намаганнем усяго грамадства пачалася будова адкрытага басейна ў размерах 50x25 (!), з гардэробам, кавярняй і пляцоўкай для гульняў. Пры дапамозе грамадскага камітэта ПАРП і рады нарадовай будову пачалі грамадскім чынам.

Агульны выгляд басейна, пабудаванага выключна грамадскім чынам.

фота **Я. Чэрнякевіч**

Некалькі нядзель падрад сотні жыхароў працавалі пры будове 250-метравага адрэзка дарогі, якая даходзіць да тэрыторыі, дзе будзе знаходзіцца басейн, а потым капалі дол пад басейн. Апрача фізічнай працы, шмат жыхароў добраахвотна будуць плаціць налогі. Камітэт будовы арганізаваў усялякія мерапрыемствы і дзякуючы таму сабраў трохі грошай, якімі аплацілі выкананне дакументацыі тэхнічнай, а таксама купілі 70 тон цэменту і зрабілі 2 тыс. бетонных пліт. Вартасць выкананых да гэтае пары грамадскім чынам работ перавышае суму 200 тысяч злотых. Поўны кошт будовы басейна з усім абсталяваннем складзе 1.100 тыс. зл. Гэта вельмі важная інвестыцыя, якая, на жаль, перарастае сілы і энтузіязм грамадства Кляшчэляў. Аднак жыхары запэўніваюць, што свой праект яны рэалізуюць — толькі можа не так хутка, як бы хацелі. Некаторыя аднак работы выконваць будуць высокаваліфікаваныя спецыялісты. Для гэтай мэты не вельмі хутка знойдуцца грошы. Ці знойдзецца інвестар, які паможа амбітным жыхарам Кляшчэляў?

Ваяводскі камітэт фізкультуры і турыстыкі, установа, якая адказвае за развіццё спорту, павінен як найхутчэй дапамагчы, тым больш, што фонд, які прызначаўся штогод на пабудову спартыўных абсталяванняў у нашым ваяводстве, не выкарыстоўваўся. Ёсць магчымасць памагчы жыхарам Кляшчэляў у рэалізаванні іх вялікай і цэннай ініцыятывы, — а што самае важнае — акрамя жадання і энтузіязму, відны ўжо чыны і то чыны вялікай вартасці.

Абавязкова трэба дапамагчы!

ЛЕШЭК ТАРАСЕВІЧ

АБ ЧЫМ КОЖНЫ ПАВІНЕН ВЕДАЦЬ

працяг са стар. 1

дзяцей зараз пасля нараджэння. Пасля 6 месяцаў трэба занесці дзіця для кантролю — ці прышчэпка прынялася. Калі не — прышчэпліваць нанава. Далей прышчэпліваць дзіця ў 3—4 годзе, 6—7, 10—12, 15 і 18 годзе жыцця. Прышчэплівацца павінна і моладзь і дарослыя, калі яны не былі прышчэплены, або калі кантроль пакажа, што самастойна не сутыкаліся з бацылай.

— Хворы туберкулёзам чалавек заражае і другіх. На найбольшы кантакт з ім падвяргаецца сям'я. Што рабіць, каб не заразіцца?

— Ідэалам было б змясціць усіх хворых на туберкулёз у адпаведных лячнічых закладах (туберкулёзныя аддзелы пры бальніцах, клінікі медакадэмій, санаторыі). На жаль, у Польшчы маем толькі 30.000 ложкаў, а хворых, якія заражаюць — каля 200 000 (толькі зарэестраваных). Большая частка іх вымушана лячыцца дома. Каб такія хворыя не заражалі другіх, трэба захаваць неабходную асцярожнасць. Менавіта: хворы павінен спаць у аддзельным пакоі, або хоць у аддзельным ложку, павінен мець аддзельную пасуду для ежы, якую пасля кожнага спажывання трэба дакладна і доўга выварыць. Хворы павінен мець уласны ручнік, уласныя хусткі для носа — асобна доўга вывараныя (1 гадзіна) у 2% — растворы соды або хламіны. Хворы не павінен пляваць на падлогу, а мець для гэтага спецыяльныя супрацьтуберкулёзныя сплювачкі, якія атрымае ў парадні. Павінен пазбягаць асабістых зближэнняў са здаровымі, пацалункаў (адносіцца гэта асабліва да дзяцей) і непасрэднай размовы з блізкай адлегласці (меншай як 1 метр).

— Ці туберкулёз можа быць вылечаны зусім?

— Яшчэ нямнога год таму назад лячэнне туберкулёзу давалася цяжка. У той час, калі пасля выяўлення дзіркі ў лёгкіх не было застасаванае аперацыйнае лячэнне (аплуцная одма ці аперацыя звязаная з выразаннем некалькіх рэбраў), жыццё чалавека было ў вялікай небяспецы і не магло прадаўжацца больш 3—5 год.

Зараз, пасля ўвядзення ў лячэнне новых, магутных, вельмі вартасных супрацьтуберкулёзных лекаў, як гыдразіт, ПАС ці іх спалучэння (Напасхін) і ўжо раней вядомы стрэптамецын, палегчылася праца лекара-фтызіятра (спецыяліст па туберкулёзу). Гэтыя лекі застасаваныя ў хваробе, асабліва калі яшчэ не дайшло да дзірак у лёгкіх, ліквідуюць хваробу цалкам. Павінны, аднак, быць адпаведна стасаваныя — ніколі ў асноўным асобна. І хворы павінен прымаць іх пастаянна, аж да выздараўлення. Хворы, які перарывае прыём лекаў, або прымае менш, чым запісаў лекар, ці прымае нерэгулярна, наражаецца на прызначэнне бацыл сваёй хваробы для лякарства, і ў выніку лякарствы для яго ўжо не памогуць.

— А што робіцца тады, калі ў лёгкіх паявілася дзірка?

— Дзірка ў лёгкіх — гэта месца інтэнсіўнага размнажання бацыл туберкулёзу, адкуль яны распаўсюджваюцца па ўсім арганізме, атакуюць суставы, або, што самае грознае, мазгавую абалонку і сам мозг. А мозг лячыць ужо значна цяжэй.

Дзіркі ў лёгкіх не заўсёды могуць быць загоены самымі лякарствамі. Калі пасля некалькіх месяцаў дзірка не знікае, трэба стасаваць аперацыйнае лячэнне.

— Ці хворыя слухаюць лекара?

З прыкрасцю сцвярджаю на аснове майго 4-гадовага побыту ў Беластоцкім ваяв., што нашыя хворыя, інакш чым, напрыклад, у ваяводствах заходніх і паўднёвых, ухіляюцца і адказваюцца ад аперацыі. Існуе, на жаль, страх перад аперацыяй, замест страху перад небяспечнай хваробай. Хворыя не хочуць зразумець, што коштам некалькіх тыдняў непрыемнага часам стану пасля аперацыі могуць мець поўнае вылячэнне з цяжкай і з рызыкам для жыцця хваробы — туберкулёзу.

— Чаму?

— Гэта вынік недастатковага ўзроўню санітарных ведаў, перад усім іменна пра туберкулёз, сярод шырокіх мас нашага ваяводства. Грамадства Беласточчыны недастаткова разумее важнасць барацьбы з туберкулёзам.

— Што робіцца, каб змяніць гэты стан?

Наша Ваяводская супрацьтуберкулёзная парадня пачала шырокую акцыю санітарна-асветовую, у якой вялікую дапамогу аказвае ПЦК і санітарна-эпідэміялагічныя ўлады. Нядаўна арганізавана **Ваяводскі камітэт для барацьбы з туберкулёзам**, які ўзначальвае намеснік старшыні ВРН Габрыель Гуртоўскі. Камітэт паставіў сабе за заданне:

1. Як найхутчэй і найдакладней праводзіць акцыю ўсведамлення аб неабходнасці барацьбы з туберкулёзам.

2. Здабыць фінансавыя сродкі і непасрэдна памагаць хворым і іх сем'ям у іх жыццёвых цяжкасцях.

3. Будову «Дома здароўя» для дзяцей з асяроддзяў грамадска занядбаных.

Гэтая акцыя павінна знайсці шырокае зразуменне і дапамогу ўсяго грамадства. Бо трэба памятаць, што многа мільёнаў злотых, прызначаных дзяржавай на барацьбу з туберкулёзам, не хопіць да яго зліквідавання, калі самыя шырокія кругі грамадства не прымуць у гэтай барацьбе актыўнага ўдзелу.

Сардэчна дзякуем прафесару за размову, якую запісала

ВЕРА ЛЕЎЧУК

кі народа. Нельга разлічваць на тое, што сродкі для гэтай мэты прыдуць звонку».

Час ад моманту стварэння ППР да мая 1942 г. быў перыядам падрыхтоўкі да баявых дзеянняў, збору зброі і боепрыладаў і абучэння каманднага складу першых груп.

15 мая 1942 г. пачаў дзеянні першы партызанскі атрад Гвардыі Людовай ім. Стэфана Чарнецкага. У сярэдзіне чэрвеня з Варшавы вышаў другі атрад.

У загадзе Галоўнага штаба партызанскаму атраду ім. Стэфана Чарнецкага адзначалася: «Непасрэдным нашым рэзервам і апорай з'яўляецца ўвесь польскі народ, кожны сумленны паляк, сустрэты на шляху нашай барацьбы».

Па прыкладу першых атрадаў пачалі арганізоўвацца новыя. Побач са стварэннем партызанскіх атрадаў для баявых дзеянняў, арганізоўваліся спецыяльныя сабатажныя і дыверсійныя групы.

Дзеянні і стойкасць польскіх патрыётаў наводзілі жах на акупантаў. «Ва ўсёй Польшчы пануе магільная атмасфера. Фанатычная нянавісць гарыць у вачах кожнага арыштаванага або пастаўленага да сценкі за сабатаж паляка», — паведамлялася ў апублікаваным газетай «Нью-Йорк таймс» выказванні нямецкага салдата, які вярнуўся з Польшчы. Іншы нямецкі салдат пісаў з Польшчы: «Толькі б выйсці адсюль жывым. Ці ж можна трымаць дула ля грудзей кожнага паляка, каб прымусіць яго працаваць...»

Вялікую ролю ў мабілізацыі патрыётаў для нясення ўдараў па найбольш чулых месцах варожага тыла адыграла газета «Гвардзіста». 1 ліпеня 1942 г. яна паведамляла, што «удар па чыгуначнаму транспарту — гэта найлепшая зброя супроць ваеннай гітлераўскай машыны, гэта смяротны ўдар у найбольш слабое месца ворага. Паралізацыя транспарта адрэжа мільённыя гітлераўскія арміі на ўсходзе, пазбавіць іх жыццёвых сокаў і прывядзе да паражэння.»

Побач з падрывамі цягнікоў польскія патрыёты перашлі да масавых нападаў на чыгуначнае палатно і ахову мастоў. Актывізавалася баявая дзейнасць раскіданых па лясах партызанскіх атрадаў. Яны грамілі варожыя гарнізоны, склады і іншыя аб'екты. Правіцелі «генерал - губернатарства» дакладвалі аб 236 аперацыях польскіх патрыётаў у кастрычніку і 216 — у лістападзе.

Уплыў актыўных дзеянняў Гвардыі Людовай пашыраўся і на сялянства. «Батальёны хлопске» вызваляліся з-пад уплыву польскай рэакцыі, якая прапаведвала тактыку чакання, і прыступалі да адкрытых баявых дзеянняў.

Гвардзейцы наладзілі цесныя сувязі з партызанскімі атрадамі, створанымі савецкімі воінамі, уцёкшымі з фашысцкай няволі. Ужо ў першым створаным ППР партызанскім атрадзе пад камандаваннем Францішка Зубжыцкага («Малы Франэк»), які 10 мая 1942 г. вышаў з Варшавы і налічваў 14 асоб, было трое ўцёкшых з канцлагераў савецкіх воінаў, якія потым загінулі ў няроўных схватках з гітлераўцамі.

У той час як ППР заклікала народ да барацьбы з ворагам, польская буржуазія намагалася адцягнуць яго ад барацьбы. 29 кастрычніка 1942 г. яе орган «Бюлетын інфармацыйны» пісаў: «Ніколі яшчэ так, як цяпер не залежала ўсё ад таго, каб захаваць самавалоданне і не даць справакаваць сябе заўчасным выступленнем». Польскія рэакцыйныя колы ў страсе перад растучым уплывам камуністаў ішлі на ўсялякія правакацыі і гэтым аказвалі паслугу фашысцкай Германіі.

Польскі эмігранцкі ўрад на пачатку 1942 г. заявіў аб намеры вывесці польскія часці з СССР і да жніўня эвакуіраваў 75-тысячную армію. Прадстаўнікі эмігранцкага ўрада стрымлівалі народ ад актыўнай барацьбы і аслаблялі яго сілы.

«Навошта тае ўпартае трыманне зброі ля нагі? — пытала «Трыбуна вольнасці». — Вытлумачце нам, панове, бо мы гэтага не разумеем... аддайце гэту зброю ў рукі, якія яе выкарыстаюць у барацьбе. Такіх людзей у Польшчы шмат. Не менш, чым у Сербіі і Грэцыі... Польскі народ толькі на дарозе барацьбы, толькі на дарозе лаяльнага выканання польска - савецкага дагавору бачыць шлях да нацыянальнай незалежнасці».

Такі быў пачатак барацьбы, якую ўзяла на свае плечы Польская рабочая партыя. Пачатак цяжкі, які пад сілу толькі той партыі, якая мае вялікую падтрымку ў народзе. І яна атрымала гэтую падтрымку.

ХВЕДАР АСІНІЧ

БАРАЦЬБА ЗА КАМУНІЗМ— ГЭТА БАРАЦЬБА ЗА ЛЕПШАЕ ЖЫЦЦЁ ДЛЯ ЛЮДЗЕЙ

(Працяг са стар. 2)

тыі дапушчаныя злоўжыванні і грубейшыя парушэнні законнасці, значыць паглыбіць памылкі. Вось чаму па ініцыятыве таварыша М. С. Хрушчова на XX з'ездзе КПСС было пастаўлена пытанне аб кульце асобы Сталіна.

Трэба сказаць, што гэта сустрэла супраціўленне Молатава, Кагановіча, Малянкова, Варашылава, якія катэгарычна пярэчылі супраць вынясення на XX з'езд даклада аб пераадоленні вынікаў культу асобы Сталіна. Пазней высветлілася, што пазіцыя Молатава, Кагановіча, Малянкова, Варашылава не была выпадковай. Гэтыя людзі персанальна вінаваты ў многіх масавых рэпрэсіях у адносінах да партыйных, савецкіх, гаспадарчых, ваенных, камсамольскіх кадраў, у многіх парушэннях і скажэннях законнасці, і яны баяліся выкрыцця.

Тав. Мазураў прывёў прыклады скажэння і парушэння законнасці, рэпрэсій супраць кіруючых работнікаў Беларусі ў 1936 — 1938 гадах. У выніку злачыннай дзейнасці Малянкова, Яжова і Берыі, са згоды Сталіна быў учынены поўны разгром кіруючых партыйных, савецкіх, гаспадарчых і ваенных кадраў Беларусі. Усе яны цяпер рэабілітаваны.

Дакладчык гаворыць далей, што калі партыя пасля XX з'езда разгарнула барацьбу за аднаўленне ленінскіх норм партыйнага і дзяржаўнага жыцця, праціўнікі гэтага курсу Молатаў, Маляпкоў, Кагановіч скалацілі антыпартыйную групу і завербавалі сабе прыхільнікаў сярод членаў Прэзідыума ЦК у асобе Варашылава, Булганіна, Сабурава, Пярвухіна, Шапілава.

Дэлегаты XXII з'езда КПСС прыводзілі паранаўчыя факты злоўжывання ўладай з боку Молатава, Кагановіча і Малянкова.

Вострае асуджэнне культу асобы і антыпартыйнай групы на з'ездзе і прыняцце з'ездам рашэнняў маюць толькі адну мэту: не дапусціць у партыі ў далейшым нічога падобнага. XXII з'езд КПСС зноў аднадушна асудзіў культ асобы, як з'яву, якая недапушчальная для ленінскай партыі, нічога агульнага не мае з марксізмам-ленінізмам. З'езд асудзіў фракцыйную дзейнасць антыпартыйнай групы.

Тав. Мазураў спыніўся далей на важнейшай задачы партыі — барацьбе за стварэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма.

Выкрыццё культу асобы і пераадоленне яго вынікаў, разгром антыпартыйнай групы паскорылі рух краіны па шляху да камунізма. Аднаўленне ленінскіх норм партыйнага жыцця, далейшая дэмакратызацыя дзяржаўнага апарату адкрылі шырокі шлях свежай думцы, творчасці, актыўнасці мас, народнай ініцыятыве.

Народная гаспадарка СССР развіваецца паскоранымі тэмпамі. За шэсць гадоў пасля XX з'езда КПСС выпуск прамысловай прадукцыі ўзрос на 80 працэнтаў.

Дастойны ўклад у справу камуністычнага будаўніцтва ўносяць працоўныя Беларусі. Аб'ём прамысловай вытворчасці ў гэтым годзе перавысіць аб'ём вытворчасці 1958 года больш чым на 40 працэнтаў супраць 26,9 працэнта, запланаваных па сямігодцы. Прамысловасць Мінска за першыя тры гады выйшла на рубеж 1963 года, а некаторыя прадпрыемствы на ўзровень 1964 года.

Дакладчык гаворыць, што апярэджанне ў выкананні кантрольных лічбаў сямігодкі ідзе ў асноўным за кошт тэхнічнага прагрэсу, рэканструкцыі і спецыялізацыі прадпрыемстваў. З пачатку сямігодкі на прадпрыемствах горада Мінска асвоена больш чым 500 новых узораў і мадэлей машын, станкоў і прыбораў, якія адпавядаюць сучасным дасягненням навукі і тэхнікі.

Дакладчык гаворыць аб вялікіх пераўтварэннях, якія адбудуцца ў Савецкім Саюзе і ў Беларускай рэспубліцы за 20 гадоў. Праз 20 гадоў СССР будзе выпрабляць амаль у два разы больш прамысловай прадукцыі, чым цяпер выпрабляецца ва ўсім несацыялістычным свеце.

Імклівы ўзлёт зробіць і Беларуская рэспубліка. Сярэднегадавы прырост прамысловай прадукцыі ў БССР будзе вышэйшы, чым сярэдні па Саюзе, і складзе прыкладна 11 працэнтаў. К канцу дваццацігадовага перыяду выпрацоўка электраэнергіі ў рэспубліцы ўзрасце прыкладна ў 20 разоў, прадукцыі машынабудавання і металаапрацоўкі — у 13 разоў, будаўнічых матэрыялаў — амаль у 10 разоў, валавая прадукцыя хімічнай прамысловасці — у 30 разоў. Асаблівая ўвага будзе ўдзелена развіццю машынабудаўнічай, хімічнай, нафтаперапрацоўчай, лёгкай і харчовай прамысловасці. Рэзка павялічыцца выпуск грузавых аўтамабіляў найноўшых марак, трактараў, металаапрацоўчых станкоў, аўтаматычных ліній, прыбораў, электратэхнічнай і радыётэхнічнай апаратуры, вылічальнай тэхнікі і сродкаў радыёэлектронікі.

Дакладчык гаворыць, што стварэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма — гэта справа не далёкай перспектывы, гэта задача дня. Ужо сёння, выконваючы сямігодку мы выконваем 20-гадавы план, ствараем непасрэдна матэрыяльна-тэхнічную базу камунізма.

Арганізуючы практычную работу па стварэнню матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма, працягвае тав. Мазураў, мы павінны памятаць, што камунізм — гэта свет багацця, свет, дзе створаны ўсе ўмовы для яркага росквіту духоўных і фізічных здольнасцей чалавека.

Каб перайсці да камуністычнага прынцыпу размеркавання — ад кожнага па здольнасцях, кожнаму — па патрэбнасцях, трэба атрымліваць столькі прадуктаў харчавання, адзення, абутку, пабудаваць столькі жылля, каб забяспечыць поўную патрэбнасць кожнага члена грамадства.

Павелічэнне вытворчасці тавараў народнага ўжытку і прадуктаў харчавання да ўзроўню, які неабходны для нармальнага развіцця чалавека, — гэта і ёсць мэта нашай вытворчасці, гэта і ёсць канкрэтная барацьба за камуністычнае багацце, гэта і ёсць канкрэтная работа па выкананню Праграмы партыі.

Але мы павінны выпрабляць не толькі многа тавараў, мы павінны выпрабляць тавары даброт-ныя, прыгожыя, а прадукты харчавання — высакаякасныя. Вось чаму ў цяперашні час становіцца адной з важнейшых задач партыйнай палітыкі — рашуча палепшыць работу прадпрыемстваў, якія выпускаюць тавары народнага ўжытку, узорна паставіць культурна-бытавое абслугоўванне насельніцтва, памятаючы, што барацьба за камунізм — гэта барацьба за лепшае жыццё для людзей.

КАЛЫМА

Калыма — край вечнай мерзлаты, золата і сучаснай індустрыі.

Тая частка Калымы, якая бліжэй усяго прымыкае да Аляскі, даследавана пазней, чым недаступныя месцы Цэнтральнай Афрыкі. Асваенне края пачалося з будоў дарог, і зараз яны складаюць цэлую сець магістралей, якія працягваюцца ўдаўжыню і ўпоперак па агромнай прасторы. Галоўная аўтамабільная траса пачынаецца ад Магадана, партовага горада і цэнтра адміністрацыйна-эканамічнага раёна.

На здымку: адзін са спосабаў адтаівання пластоў вечнай мерзлаты.

Што Іван ведае — чаго Джоны не ведае

Пад такім загалоўкам амерыканскі вучоны др Артур С. Трацэ прафесар англійскай мовы ва універсітэце ў Клівлянд і член Інстытута па справам вучобы ў Савецкім Саюзе і Усходняй Еўропе выдаў сваю 200-старонкавую кнігу. Правёў у ёй дакладны аналіз праграмы навучання ў школах ЗША і СССР.

Прафесар сцвярджае, што ў сярэднім вучань 4-га класа ў СССР ведае 10.000 слоў, у ЗША такі вучань ведае 1800 слоў.

Вучні 5-га класа ў СССР чытаюць творы Талстога, Пушкіна, Чэхава, а іх амерыканскія сябры ў такім узросце чытаюць нескладаныя апавяданні малавядомых аўтараў.

Буквар у СССР мае каля 130 малых апавяданкаў з 2 000 слоў, гэта значыць на 200 слоў больш, чым чытанка вучняў 4-га класа амерыканскай школы.

Параўноўваючы заавансаваны ўзровень пачатковай вучобы ў СССР і ЗША праф. Трацэ ў канцы падае словы аднаго з амерыканскіх другакласнікаў, які хваліўся, што «на 113 старонках падручніка па англійскай мове не было ніводнага новага слова».

МОДА

ШАПКА НА ЗІМУ

Усякая ўсячына

■ Першыя напільнікі былі зроблены са скуры акулы. Такімі напільнікамі палеравалі дрэва, а нават мрамар. А жыхары астравоў Ціхага акіяна дзе нідзе па сённяшні дзень карыстаюцца напільнікамі са скуры рыб.

■ Як думаеце, сколькі шэрсці можа з'есці адна самка молі з патомствам? Паводле падліку вучоных, для пракорму пражорлівага сямейства на працягу года трэба было б шэрсці з дванаццаці авечак.

■ Паміж Індыяй і Цэйлонам знаходзіцца так званы Адамаў мост. Гэта шмат астраўкоў, рыфаў і пясчаных водмеляў, якія працягваюцца ад вострава Манар, які прымыкае да Цэйлона і да нізіннай раўніны Індыі. Праз Адамаў мост часткова на паромах праходзіць чыгунка, якая спалучае Цэйлон з Індыяй. Для буйных марскіх караблёў праход паміж мацерыкам і Цэйлонам з-за малаводдзя закрыты. Гэта стварае вялікую невыгаднасць для кабатажных перавозак: караблі вымушаны агібаць Цэйлон, што павялічвае шлях больш як на 500 кіламетраў.

Індыйскі ўрад пастанавіў стварыць глыбакаводны марскі шлях праз Адамаў мост.

■ У СССР знайшлі спосаб замацоўваць рухомыя пяскі. Іх паліваюць спецыяльнай вадкасцю — паліакрыламідам. У выніку атрымоўваецца тонкая скурка, якая не ўступае цэменту. Адначасова паліакрыламід вельмі добра прапускае вільгаць і ўгнойвае зямлю. Праз такую скурку лёгка прабіваюцца расліны, якія пасля замацоўваюць глебу.

У ГАЙНАЎСКІМ ПАВЕЦЕ

Бюджэт і план на 1962 год

28 кастрычніка 1961 года ў Павятовай радзе нарадовай у Гайнаўцы адбылася бюджэтная сесія, якая зацвердзіла бюджэт павета і гаспадарчы план на 1962 год. З дакладам выступіў Старшыня Прэзідыума ПРН грам. Аляксандр Хілецкі. Аб праекце плана і бюджэце гаварылі з вялікім задавальненнем многія дэпутаты. Са зместу даклада вынікае, што калі бюджэт павета на 1961 год складаў суму 57 319 тысяч злотых, то на 1962 год складзе 59.973 тысяч злотых. І так з усяе сумы на меліярацыю прыпадае 8 мільёнаў злотых, электрыфікацыю 38 вёсак — 9.900 тысяч зл., механізацыю сельскай гаспадаркі 3.500 тыс. зл., пабудову школ 1.750 тыс. зл., дарожныя інвестыцыі 610 тыс. зл., ахову здароўя 720 тыс. зл., а таксама на будову жылых дамоў у горадзе 3.800 тысяч злотых.

У будучым годзе будуць праводзіцца воднамеліярацыйныя працы ў выглядзе дрэнажу палёў такіх вёсак, як Дубіны, Трасцянка і Чыжы. Будавацъ новыя меліярацыйныя равы будуць у вёсках: Старына, Тэрэміскі, Тафілаўцы і г.д. Поўная апрацоўка лугоў і пашы ў павеце займе 400 га. Акрамя таго ў Карыцісках будуць будаваць чатыры плаціны на суму 223 тыс. зл.

Між іншым у праект плана электрыфікацыі ўваходзяць наступныя вёскі: Палаўцы, Ставішчы, Лядзы, Ляхі, Гародчына, Рацькі, Градочна, Тыневічы, Янова, Качалы, Анцуты, Пухлы, Барысаўка, Ласінка, Рэпіска, Васількова, Камень, Катоўка, Пасталова, Ліпіны, Новае Ляўкова, Альхоўка, Міклашэва, Скупава, Плянта, Забалотчына, Лука, Семяноўка і іншыя.

Будуць пабудаваны тры агранамоўкі ў Нарве, Кляшчэлях і Нараўцы, кошт якіх складзе 1 мільён зл.

У Нарве на новых гаспадарчых будынках і на ветэрынарнай лячэбніцы будзе зроблена знешняя атынкоўка на суму 350 тыс. зл.

У будучым годзе пачнецца будова двух пачатковых школ у Гайнаўцы і Палічнай, а ў галіне інвестыцый аховы здароўя адбудуецца крыло бальніцы, якое прызначана будзе на хірургію.

У будаўніцтве жылых дамоў запланавана пабудову велізарнага жылога аб'екта на тэрыторыі горада, у якім партэр прызначаны будзе на магазіны і пункты дробных паслуг.

Гэта толькі некаторыя пункты плана для Гайнаўскага павета на 1962 год. Акрамя вышэй сказанага план прадугледжвае будову мастоў на мясцовых дарогах, а дарога Гайнаўка — Белавежа атрымае на ўсёй даўжыні асфальтовую маставую. Шмат грамадскіх дарог атрымае цвёрдую маставую. Будуць праводзіцца рамонты многіх школ, жылых дамоў, вуліц у горадзе і ў вёсках, будуць адданы ў карыстанне 18 магазінаў у вёсках, будова якіх пачалася ў гэтым годзе пры дапамозе чыну насельніцтва. ПСС будзе прадаўжаць будову пачатага ў гэтым годзе прадпрыемства каўбасных вырабаў, кошт якога складзе 4.500 тысяч злотых. Шматгалінавая спулдзельня працы ў Гайнаўцы пачне будову на тэрыторыі горада хімічнай пральні.

Сярод шматлікіх дыскутантаў на асаблівую ўвагу заслугоўваюць выказванні члена Прэзідыум ПРН грам. Аляксея Зіна, які, між іншым, паведаміў прысутных, што праводзяцца вялікія намаганні ў тым, каб пабудаваць школу — Помнік Тысячагоддзя польскай дзяржавы — Тэхнікум драўніннай прамысловасці. На гэта грошы даюць Прафсаюзы. Радны Зін звярнуўся да прысутных, каб яны дапамаглі мабілізаваць усё гайнаўскае грамадства да чыну, які вельмі патрэбны пры пабудове такога вялікага школьнага аб'екта.

Такія велізарныя заданні, а таксама агромныя сумы пасадзейнічаюць у далейшым развіццю шматлікіх галін гаспадаркі ў павеце.

Рыгор Дзмітрук

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.
Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmuja wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportazu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKO I-6-100024.
Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.
Nakład 5000 Bltk B- 1

УВАГА, ЧЫТАЧЫ!

...якія маюць сваякоў або знаёмых за граніцай. Паведамляем, што падпіску нашага тыднёвіка (як і ўсіх газет друкаваных у Польшчы) з даручэннем (злецэнем) высылкі заграніцу прымае **Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch", Warszawa, ul. Wilcza 46, telefon 21-38-82, nr. konta PKO 1-6-100024.**

ЦАНА ПАДПІСКІ:
КВАРТАЛЬНАЯ зл. 10,10
ПАЎГАДАВАЯ зл. 20,20
ГАДАВАЯ зл. 40,40.

Падпіску, зробленую да 15 данага месяца, БКВЗ «Рух» пачынае рэалізаваць ад 1 наступнага месяца.

«Верасень 1939 г.» Рэжысёр, Ежы Босак, выкарыстаў да свайго фільма праўдзівыя кінахронікі, якія знайшоў у савецкіх, амерыканскіх, нямецкіх, галандскіх і французскіх архівах. Усё, што паказвае гэты фільм, праўдзівае, сапраўды так было, але цяпер — калі чалавек глядзіць на гэта з перспектывы дваццаці год — цяжка паверыць, што так магло быць.

На здымку: гітлераўскія танкі на вуліцах Варшавы.

З ЖЫЦЦЯ МАЁЙ ВЁСКІ

Вёска мая, Мядзвежыкі, знаходзіцца ў канцы Сямяціцкага павета. Ад вякоў жыхары вёскі вясною і восенню хадзілі па калена ў балоце. І толькі ў гэтым годзе на сходзе вырашылі ўкладаць маставую грамадскім чынам. Пастанову прынялі аднагалосна. Кожны жыхар вёскі забавязаўся прывезці 1 м³ камення, а хто яго не мае, то павінен уплаціць 60 зл., а таксама прывезці 5 м³ пяску або жвіру.

Многа дапамаглі ў справах арганізацыйных і тэхнічных ГРН у Мілейчыцах і Аддзел дарожнай камунікацыі ў Сямяцічах.

Моладзь нашай вёскі таксама працуе многа: дапамагае старэйшым, апякуецца святліцай. У верасні г. г. сарганізавалі гурток БГКТ, які налічвае 14 членаў. У кастрычніку адбыўся сход, на якім быў апрацаваны план працы гуртка.

Лідзія Карнэлюк

ЛЮДЗІ ШУКАЮЦЬ БЯДУ

ЗВЫРАДНЕЛЫ СЫН

На жаль, часта ў нашых вёсках можна сустрэць бездапаможных старых людзей, якія змушаны накіроўваць у адрас сваіх дзяцей зусім абаснаванае горкае абвінавачванне: «Выгадавалі мы вас на сваё гора, на бяду». Сорам і ганьба чалавеку, сыну ці дачцы, калі заслужылі яны на гэтыя горкія словы.

Генрык Гаўрусік з вёскі Кур'янкі ў Дуброўскім павеце відавочна думаў інакш. Ён зусім забыў свой доўг перад бацькамі. Паўліна і Балеслаў Гаўрусікі — людзі старэнькія. На сябе зарабіць яны ўжо не ў сілах, спадзяваліся, што хаця б цёплы куток ды міску пажыўнай стравы атрымаюць ад сына — 30-гадовага здаровага мужчыны. Патрабавалі ж так нямнога: каб толькі якнебудзь дажыць да смерці. Генрык Гаўрусік пашкадаваў сваім бацькам і гэтага, а нават неаднойчы асмельваўся падняць руку на іх, не пускаў іх дахаты, марыў голадам.

Напэўна няма ў свеце такога бацькі, які са спакойным сэрцам склаў бы скаргі на свайго сына. Генрык Гаўрусік сваімі паводзінамі прымусіў да гэтага астатковага кроку бездапаможных бацькоў. Яны тры гады цярпелі яго здзекі, урэшце не вытрымалі і звярнуліся за дапамогай да міліцыі. Пракурор на Сакольскі павет прыказаў арыштаваць звыраднелага сына.

П. Бяда.

КІНО

Праграма ад 4 да 11.XII.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Przebudzenie" (czechosł.), 5—7. XII. „Statek z dynamitem" (rumuński), 8—10. XII.

Кляшчэлі
„Żegnajcie gołębie" (radz.), 5—7. XII. „15,10 do Yumy" (USA). 8—10. XII.

Навасады
„Ucieczka przed cieniem" (czeski), 9—10. XII.

Нарва
„Ciao, ciao Bambino" (włoski). 6—10. XII.

Нараўка
„Gorączka w El Pao" (franc.). 6—10. XII.

Чаромуха
„Czerwony atrament" (węgierski), 5—7. XII. „Przebudzenie" (czechosłowacki), 8—10. XII.

Чыжы
„Królewna ze złotą gwiazdą" (czeski), 6—10. XII.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Bitwa pod piramidami" (radz.), 6—10. XII.

Браньск
„Romeo, Julia i ciemność" (czeski), 5—7 XII. „Drugi człowiek" (polski), 8—10. XII.

Гродзіск
„Kradzione nie tuczy" (angielski), 9—10. XII.

Орля
„Zobaczymy się w niedzielę" (polski), 6—10. XII.

Райск
„Przez zieloną granicę" (czeski) 6—10. XII.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Historia współczesna" (polski), 5—7. XII. „Wzgórze 905" (jugosłowiański), 8—10. XII.

Міхалова
„W środku nocy" (USA). 5—7. XII. „Sprawa trzynastu" (radz.) 8—10. XII.

Супрасль
„Expo 58" (radz.), 5—7. XII „Pięć łusek" (NRD), 8—10. XII.

Харошча
„Niedobre spotkania" (franc.) 5—6. XII. „Pożegnania" (polski) 9—10. XII.

Чорна Весь
„Mała, urocza plaża" (franc.) 5—7. XII. „Neapol miasto milionerów" (włoski), 8—10. XII.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Zbuntowana orkiestra" (holenderski), 5—7. XII. „Dom w dzielnicy willowej" (czeski), 8—10. XII.

Мілейчыцы
„Pierwsza lekcja" (bułgarski) 5—7. XII. „Czerwony atrament" (węgierski), 8—10. XII.

Нурэц
„Maria Candelaria" (meksykański), 5—7. XII. „Dzień powszedni" (NRD), 8—10. XII.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Podróż za ocean" (bułgarski) 5—7. XII. „Żegnajcie gołębie" (radz.), 8—10. XII.

Сухаволя
„W ciszy stepowej" (radz.) 5—7. XII. „Wyzwanie" (włoski) 8—10. XII.

Шудзялава
„Mąż swojej żony" (polski) 6—10. XII.

Янаў
„Czas przeszły" (polski), 5—7 XII. „W masce i bez maski" (koreański), 8—10. XII.

(Працяг са стар. 3)

дзіш на мяне? Ну паглядзі, гэты маленькі тэкст. Па геаграфіі і гісторыі гутарыў з двума нямецкімі афіцэрамі — і поўная катастрофа. Тая дзяўчына, дзе ты жывеш, ведае больш за іх. Балваны.

Налепка пакруціў галавой. Не ведаў, смяяцца яму ці злавацца. Ён зняў шапку, прайшоўся далонню па валасах і ўздыхнуў:

— Няўжо ў цябе няма лепшага занятку? Тэксты выдумляеш, а ў мяне галава ідзе кругам. Загадай Чапловічу, каб зараз жа прывёў да мяне з дэпо Біненку.

Ён выцягнуў з кішэні люльку:

— Філосаф! Запомні, што яго прозвішча Біненка. Пачакай, Влада. Заўтра апоўначы ўчастак «Крывань» хай вартуюць Дворскі і Мразік. Разумееш?

Паўлік крыху насупіўся і ляніва казырнуў. Налепка запаліў люльку і доўга глядзеў яму ўслед. Люлька крыху супакоіла яго. На Мразіка і Дворскага можна даверыцца, яны не займаюцца філасофіяй. Дзівак, тэксты выдумляе, іспыты наладжвае. Таню экзаменуе. Каб ведаў яе крыху бліжэй, дык і без гэтых тэкстаў убачыў, чаго яна варта.

Задумаўшыся, ён увайшоў у кабінет і ўбачыў ля тэлефона Бэнку.

— Са склада, — падаючы трубку, сказаў Бэнка. Падпаручнік Лескаван просіць патронаў.

Налепка падышоў да пісьмовага стала і закрычаў у тэлефон:

— Алло! Гаворыць ад'ютант камандзіра палка. Зараз жа дайце тры тысячы патронаў. Вядома. І медыкаменты паводле спісу. Што? Я загадваю. Добра... Надпаручніку Лескавану асабіста.

Налепка паклаў тэлефонную трубку, выраў з блакнота лісток паперы і хімічным алоўкам напісаў: «Прывязі ўсё, аб чым дамовіліся. Чакай маіх дырэктыў. Ян.»

— Занясі Лескавану.

Ледзь толькі Бэнка знік за дзвярыма, у калідоры пачуліся крокі. Налепка хуценька адсунуў шуфляду, дзе на стосе паперы ляжаў масіўны рэвальвер. «Калі гэта ідзе Біненка, дык так будзе лепш... Скажу пасля, што забіў яго, абараняючыся».

Дзверы расчыніліся, і ў пакой увайшоў кучаравы Саша. Налепка застыў. Ён так хацеў убачыць Біненку, і раптам Саша. Чорт яго ведае, хто ён для Тані. Любімы? Сябра?

Падышоў да Сашы крыху збянтэжаны, падаў яму руку і сказаў:

— Вас прыслала Таня? Сядайце.

Саша падышоў да крэсла і разгублена паглядзеў на Налепку:

— Таня? Не, ваш салдат прыходзіў па мяне. Гаворыць, што вы хацелі мяне бачыць.

— Вас?

Налепка нахмурыўся, ссунуў бровы, і ветлівы позірк яго вачэй пагас. Раптам ён павярнуўся, падышоў да пісьмовага стала і адсунуў шуфляду. Не думаючы ні хвіліны, ён дастаў рэвальвер і, зняўшы засцерагальнік, засунуў яго ў расшпіленую кабуру.

Саша сачыў за кожным рухам Налепкі і, нічога не падазраваючы, усміхаўся.

«Калі б гэта было непаразуменне!» — з горыччу падумаў Налепка і, не гледзячы на Сашу, запытаў:

— Дык вы і ёсць Біненка? Не ведаў вашага прозвішча.

— Так, — адказаў Саша, і яго рука, што ляжала на спінцы крэсла, задрыжала.

— Учора вас немцы выпусцілі?

Саша кіўнуў галавой, і ў яго блакітных вачах застыў жах. Налепка пацёр свае скроні. Застрэліць яго? Не, гэта было б злачынствам у адносінах да Тані. Як ён вытлумачыць ёй усё гэта?

Сціснуўшы кулакі, ён выйшаў у калідор, дзе за дзвярыма стаяў Чаплавіч.

— Слухай, — шапнуў яму Налепка, — калі вернецца Бэнка, адвядзіце яго ў Пакалова ў дом нумар сем. Запытай Бандарэнку і аддай яму гэта...

Налепка вырваў з блакнота лісток і напісаў шыфрам:

«Пасылаю вам здрадніка. Рэпкін.»

— Але глядзі, каб хлапец не ўцёк.

(Працяг за тыдзень)

37 38 39

МІЛА СЭРНАСЦЬ

Некаторыя людзі носяць каменні ў нырках, іншыя збіраюць іх у мачавых пузырах, а я камень нашу ў сэрцы. І ўсё гэта з прычыны міласэрнасці.

Выходжу неяк у суботу пасля працы, каб свежым паветрам падыхаць, на людзей паглядзець, палюбавацца. Іду я так вуліцай, а насустрач нейкі грамадзянін набліжаецца. Параўняўшыся за мной, незнаёмы грамадзянін кажа:

— Дай, браток, на чвэртку. Смага мяне з'ядае, а ў кішэні скразняк.

— Карысная прапанова, — кажу. — Шкада толькі, што пазнавата ўжо і ашчадная каса закрыта.

— Жыла ты, а не сумленны грамадзянін, — адказвае незнаёмы. — У Божым законе параграф ёсць: любі бліжнята..., а ты як капіталіст адварочваешся ад патрэб беднага. Калі не шкада сотні, бяры на памяць гадзіннік, а я за тваё здароўе вып'ю.

Ад такіх слоў зрабілася мне сорамна. Падаю я незнаёмаму чырвоную паперку і прымаю гадзіннік.

Гадзіннік актыўна чыкае. Бачу, машынка кіраўскага завода і секундная стрэлачка скача сабе зусім цвяроза.

— За такую рэч і пяць соцен не шкада, — думаю.

Апрануў я гадзіннік на руку і іду сваёй дарогай. Бачу, натоўп акружыў нейкага чалавека. Ляжыць гэты грамадзянін як труп, нават вокам не моргае, а побач акрываўлены нож валяецца.

— Мабыць у плечы дастаў, — заўважыў нехта.

— Госпадзі, здаецца і вайны няма, а людзей забіваюць, — загаласіла нейкая цётка.

— Эх, людзі вы неміласэрныя. Замест дапамогі, языкамі балбочаце, — кажу і пру да бліжэйшага тэлефона.

Пазваніўшы дзе трэба, вяртаюся да месца злачынства. Тут ужо міліцыянеры людзей разганяюць. Пад'ехала карэтка хуткай дапамогі. Доктар з саквяжам над трупам пахіліўся, а потым пытае:

— Хто вызваў дапамогу?

— Я пазваніў! — адказваю з гордасцю.

Доктар паглядзеў на мяне і кажа:

— Дзе ж у вас сумленне. Вызываеце доктара да п'янага, а ў гэты час мо' дзе няшчасны выпадак, і мяне дачакацца не могуць.

— Дазвольце, — кажу, — там нож у крыві...

— Нож з халявы выпаў, — кажа міліцыянер. — Гэта ж разнік з гарадской бойні.

З гэтае пары і пачаліся непрыемнасці. Вызывае мяне следчы як сведку, ды піша пратакол. Аказваецца, што п'янага абакралі. Я ўсё пагладаю на свой гадзіннік, калі ўсё гэта закончыцца, а следчы пытае:

— У вас, грамадзянін, гадзіннік кіраўскі?

— Кіраўскі, — кажу, — на 17 каменчыках ды яшчэ рубінавых.

Агледзеў следчы гадзіннік, паглядзеў на мяне і кажа:

— Сапраўды нядрэнны. Але крадзены. У п'янага разніка знялі яго. Прыдзецца вас, грамадзянін, затрымаць.

Вось і ўся гісторыя.

Што любяць у нас людзі набываць за бясцэнак прадметы невядомага паходжання, гэта факт. У такіх грамадзян хоць рот і поўны, а вочы заўсёды галодныя.

Дзядзька Лявонь

АТЭСТАТ СТАЛАСЦІ

СПЫНІЎСЯ

Цягнік так рэзка затармазіў, што пасажыр, які спаў на верхняй полцы, зваліўся на падлогу.

Устаў, пачухаў патыліцу і кажа:

— Вось грымнуўся, аж цягнік спыніўся.

Вася Цімафеюк
Сапава

САМААБСЛУГОЎВАННЕ

НА ПАЛЯВАННІ

Аднойчы Васіль і Міхась пайшлі на паляванне. Неўзабаве пачуўся стрэл.

— Паглядзі Васіль, — кажа Міхась, — я гэтаму чалавеку выратаваў жыццё.

— Як гэта? — пытае Васіль.

— Стрэліў я яму ў шапку, бо калі б ніжэй, тады было б горш — адказаў Міхась.

Янка Здапоўскі
Лесна

У КАМОРЫ

Макар з сынам засталі ў каморы цыгана. Калі яны думалі, як пакараць злодзея, цыган кажа:

— Што хочаце са мной рабіце, толькі не перакідайце цераз плот.

Не паспеў цыган сказаць, як ужо апынуўся за плотам, і задаволены пабег у лес.

Лявонь Сычэўскі
Стрыкі

СВОЙ НА СВАЙГО ТРАПІЎ

Е. ДЭМБСКІ

З непрыемнасцю вам заяўляю, грамадзянін Пшэпюрчак, што ад першага мы вымушаны разысціся. Цяжка, але...

— Што, пан дырэктар нас пакідае? Шкада. Было нам так прыемна. Пан дырэктар, як родны бацька. Калі людзі дазнаюцца, вось будуць шкадаваць. Такі чалавек, як пан дырэктар!!!...

— Вы мяне дрэнна зразумелі. Гэта не я адыходжу, толькі вы.

— Я? Адкуль жа! Мабыць нейкая свіння пусціла такую хлусню. Чаго ж гэта людзі не выдумаюць! Я меў бы адысці? Я? Пакінуць пана дырэктара? Ніколі! Быў бы апошнім лайдаком. Пан дырэктар столькі добрага для мяне зрабіў. Службовую кватэру я ж дзякуючы вам атрымаў. Маліноўскі вось не атрымаў, а я атрымаў. Зусім правільна тады пан дырэктар паступіў. Маліноўскі замнога задзіраў нос. Замнога! За гэта пан дырэктар яго правільна скрэсліў са спіску і кватэру шваргу свайму прыдзяліў. Пасля, для парадку, зроблена новы спісак, на якім швагер пана дырэктара быў першы. А той стары спісак, то я яшчэ маю. На памятку захаваў яго сабе. Няхай ляжыць, думаю.

О, бачу, што пан дырэктар новы касцюмчык набыў. Прыгожы касцюмчык! І матэрыяльчык першага сорту. Пан дырэктар любіць такія лепшыя рэчы. Гэта з таго адрэза, ад старога Фісташка? Салідны гэта чалавек. Калі прыходзіць да пана дырэктара, дык я адразу ведаю, што трэба квіток у магазін выпісаць...

Толькі, што на кладаўшчыка, пане дырэктар, трэба мець вока. Пачынае шмат балбатаць.

— Што гэта, — кажа, — пан дырэктар сабе думае. Так мала дадаткаў прысылае. Мела ж быць напалову.

Я яму тлумачу, як дзіцяці, што пан дырэктар мае большыя выдаткі. А ён нічога, толькі ўсё паргажае.

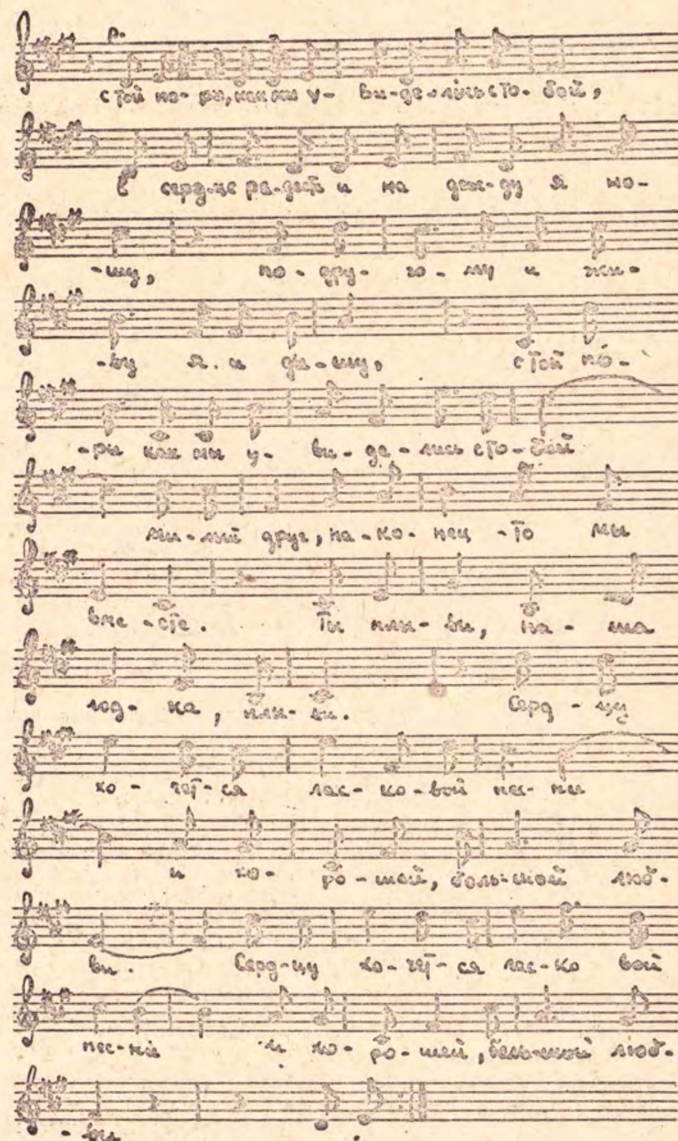
— Калі што, — кажа, — то ты Пшэпюрчак будзеш сведкам.

Але я, пане дырэктар, нічога не хачу ведаць. Навошта мне нос саджаць не ў свае справы. Такі ўжо я чалавек. Няхай валіцца, няхай гарыць, мне што? Няхай нават усёй магазін згарыць, не мая гэта справа.

Бо і сапраўды, чаму б магазіну не загарэцца? Усё магчыма. Выпадкі, як гэта кажуць, па людзях ходзяць. Ну, але я тут разгаварыўся, а работа чакае. Ёсць яшчэ нейкія прыказанні, пане дырэктар?..

— Не, няма даражэнькі сябра Пшэпюрчак. Дзякую, што зайшлі пагаварыць. Гэта вельмі добра з вашага боку. А мо' наведаеце мяне ў хаце? Калі ласка, прашу нават з жонкай...

НА ЛОДКЕ

С той поры, как мы увиделись с тобой,
В сердце радость и надежду я ношу,
По другому и живу я и дышу
С той поры, как мы увиделись с тобой.

Припев:
Милый друг, наконец-то мы вместе.
Ты плыви, наша лодка, плыви.
Сердцу хочется ласковой песни
И хорошей, большой любви. /2 раза

Точно звезды, светят ясные глаза,
Отражается в них месяц золотой,
Над прозрачною и теплою водой,
Точно звезды, светят ясные глаза.

Припев.

Не могу я наглядеться на тебя,
Как мы жили друг без друга, не пойму,
Не пойму я, отчего и почему
Не могу я наглядеться на тебя.

Припев.

КАНКУРЭНТЫ

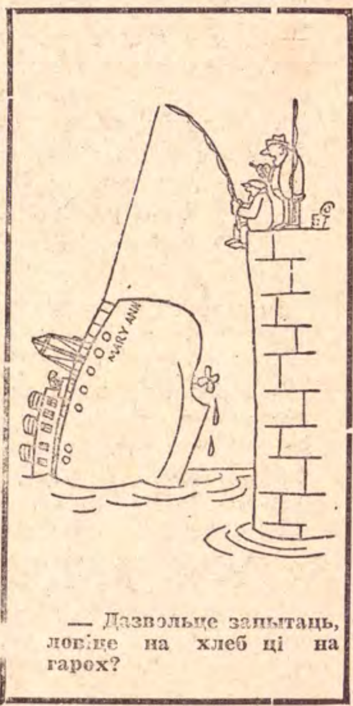
(гумарэска)

На адной вуліцы жыло пяць краўцоў. Усе яны між сабой канкуравалі. Справа выглядала сур'ёзна. Кожны хацеў быць найлепшым. Трэба быў толькі даць адпаведную рэкламу. Пачалі яны вывешваць шыльды:

Першы напісаў: «Найлепшы кравец у гэтым горадзе». Другі ўбачыў, што яго папярэднік абвясціўся найлепшым у горадзе, і напісаў: «Найлепшы кравец у Польшчы. Прачытаўшы гэта, трэці напісаў: «Найлепшы кравец у Еўропе». Чацвёртаму было гэта хоць бы што. Захацеў ён стаць лепшым ад трох сваіх папярэднікаў. Дык і напісаў: «Найлепшы кравец у свеце».

Бедны быў пяты кравец. Ад каго ж яму быць лепшым? Што ж ён мог напісаць на сваёй шыльдзе? Думаў, думаў небарака і нічога не выдумаў. Узяў ды са скрухаю напісаў: «Найлепшы кравец на гэтай вуліцы».

Коля Беразавец
Саколка

— Дазвольце запытаць, ловіце на хлеб ці на гарох?